

Sociaal werk: op verkenning

Sociaal werk
Eerste jaar
6 studiepunten

Docent: Pascale Vereecke

Wat doet de sociaal werker, en waarom, en hoe? Welke soorten sociaal werk bestaan er? Je krijgt een inleiding in het begrippenkader van sociaal werk, leert de sociale kaart kennen, ontdekt wat het beroep inhoudt.

Sociaal Werk

Deel I: Wat is sociaal werk?

Les 1

<https://www.youtube.com/watch?v=-TYIcVNI2AM>
<https://www.youtube.com/watch?v=fQDEUU1lyZQ>

KdG Karel de Grote
Hogeschool

Wie is wie?

- **Wie ben ik?**

Pascale Vereecke:

- Bachelor SW
- Bachelor Rechten
- Master SW
- 10 jaar ervaring als SW'er:
bevoorrechte getuige van bijzondere
mensen met gewone levens
- Lector op KdG
- Onderzoeker op KdG
- Op zoek naar de **kracht IN**
kwetsbaarheid en **grote verhalen**
van gewone mensen

Wie zijn jullie?

Overzicht lessen

1. Wat is sociaal werk?
 1. Sociaal werk definiëren
 1. Sociale problemen als vertrekpunt
 2. Sociaal werk definitie
 2. SW en methodisch handelen
 3. SW als waardengerichte professie
2. Historiek van het sociaal werk
3. De maatschappelijke context van het sociaal werk
 1. Wat is de welvaartsstaat?
 2. SW in tijden van globalisering
 3. SW en de stad
 4. SW en superdiversiteit
4. Afstudeerrichtingen, werkveld en sociale kaart

Leerdoelen

1. Analyseren en onderzoeken
2. Kritisch en ethisch reflecteren
3. Jezelf ontwikkelen

Wat betekenen deze leerdoelen voor jou?

Leerdoelen

1. Analyseren en onderzoeken

- je kan maatschappelijke en individuele feiten en fenomenen op logische en methodische werkwijze herleiden tot duidelijke met elkaar samenhangende, aspecten waardoor inzicht ontstaat in de situatie
- Je kan sociale vraagstukken benaderen vanuit 'het handhaven en realiseren van mensenrechten en sociale rechtvaardigheid'
- onderzoekend vermogen ontwikkelen: een onderzoekende houding aan de dag leggen

2. Kritisch en ethisch werken

- werk maken van waarden die in het geding zijn zodat deze gerealiseerd kunnen worden
- in je afwegingen de waarden van de internationale definitie betrekken
- jezelf afvragen wat er van je verwacht wordt, hoe je recht doet aan het vraagstuk dat voorligt en wat in deze situatie het goede is om te doen. ethische afwegingen aan het licht brengen en hierover in dialoog gaan met alle betrokkenen
- een weloverwogen keuze maken en verantwoord handelen

3. Jezelf ontwikkelen

- je handelen steeds bijstellen in wisselwerking met de praktijk
- flexibel omgaan met steeds veranderende context van het beroep (doelgroep, taakinvulling, financiering,...)
- eigenaarschap opnemen voor de eigen professionele ontwikkeling, eigen talenten en kwaliteiten benutten

Werkvormen

1. Corona-aanpassingen

Face to face les in aula:

- Binnenkomst: mondmasker
- 1,5 m respecteren – zie markeringen op stoeltjes
- Eens je zit -> mag je mondmasker afzetten.

2. Blended onderwijs

= combinatie van:

- face-to-face onderwijs (kennisoverdracht én interactie) en
- online leeractiviteiten (voor of na de les):
 - kennisclips, screencasts, instructiefilmpjes,...

Online leerplatform: Canvas

- Lessen: powerpoints, kennisclips, instructiefilmpjes, opdrachten, teksten, lessen in videovorm...
- Opgebouwd per les in 'Modules'
- Mededelingen (check dagelijks!)
- Examen via Canvas

Lesmateriaal

- Handboek #sociaal werk (VERPLICHT!)
- Teksten
- Filmpjes

Toetsing en remediëring

1. Proefexamen na P2

Multiplechoice

2. Eindexamen na P3 + remediëring voor proefexamen

Multiplechoice

3. Traject in P4 voor:

- Excellering
- Remediëring

Vraag eens een plaatje aan...

Tijdens de pauze draai ik jullie muziek!
Bezorg me titel en artiest op briefje.
Samen maken we dit jaar de 1 SW-playlist 😊!

Les vandaag

1. Wat is sociaal werk?

1.1 Wat doet een sociaal werker?

1.2 Wat zijn sociale problemen?

1.3 En hoe kijkt een sociaal werker naar sociale problemen?

1. Wat IS sociaal werk?

Welke begrippen/woorden associeer jij met 'sociaal werk'?

Neem je smartphone, laptop, tablet, ... en ga naar www.menti.com

CODE: 43 95 36 2

Beantwoord de 3 vragen.

1.1 Wat DOET een sociaal werker precies? (1)

Voorbeelden:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ta1bwJiWpv8>

<https://www.youtube.com/watch?v=k4VJQ43bjM8>

<https://www.youtube.com/watch?v=bgsouIxLh7Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZnbizlZl4qI>

1.1 Wat DOET een sociaal werker precies? (2)

Sociale problemen als
vertrekpunt

**Kunnen jullie
voorbeelden geven van
sociale problemen?**

1.2 Wat zijn sociale problemen? (1)

Link met vak 'De samenleving': begrippen deviantie, labelling, stigma, socialisatie

- Problemen die door een bepaalde groep/groepen als '**onwenselijk**' gezien worden: vergelijking tussen maatschappelijke realiteit en de gewenste situatie.
- **Gepercipieerd** probleem.
- Wijken af van '**de norm**'
- Norm wordt bepaald door **dominante groepen en doorgegeven door socialisatie** – **geconstrueerd door de samenleving = sociaal construct -> resultaat van een wisselwerking. Reactie van de samenleving op gedrag van mens/groep is essentieel!**
- Voorwerp van maatschappelijk **debat en beleid**: strijd tussen dominante groepen en minderheden (Aha! Meteen het antwoord op de vraag of politiek belangrijk is voor sociaal werk!)
- Norm wordt vaak geformaliseerd in **wetgeving**.
- **Evolueert doorheen de tijd** vb. 100 jaar geleden werkten vrouwen niet <-> vandaag moeten vrouwen ook werken -> in historisch perspectief plaatsen!
- **Cultureel** bepaald vb. 'morality police' in Iran -> hoofddoek verplicht <-> Westen: hoofddoekenverbod op bepaalde plaatsen/in bepaalde functies.

1.2 Wat zijn sociale problemen? (2)

Problemen:

- Definiëring:
 - Door dominante groepen. Wat met minderheden?
 - Normatief.
 - Wie bepaalt de norm? Zijn zij die afwijken altijd problematisch? Of kunnen we ook iets van hen leren?
- Gevolgen:
 - Labelling, marginalisering, uitsluiting, ontwikkeling van nieuwe problemen

1.2 Wat zijn sociale problemen? (3)

Volgens andere disciplines:

1. Psychologie

- Focus op het individu
- Afwijken van het 'normale' -> pathologie, stoornis, afwijking
- Optelsom van symptomen kan leiden tot diagnose (DSM als leidraad)

2. Sociologie

- Focus op de samenleving, haar structuren en relaties tussen mensen
- Reactie en effect van samenleving op individueel gedrag vb. stigmatisering, labelling, deviantie

1.2 Wat zijn sociale problemen? (3)

Volgens andere disciplines:

3. Economie

- Focus op welvaart en groei
- Indicatoren: productie, consumptie, werkloosheid, investeringen, export
- Problematisch zijn alle obstakels die de groei verhinderen: vergrijzing, lage werkgelegenheidsgraad, laag consumentenvertrouwen, hoge staatsschuld,...

4. Recht

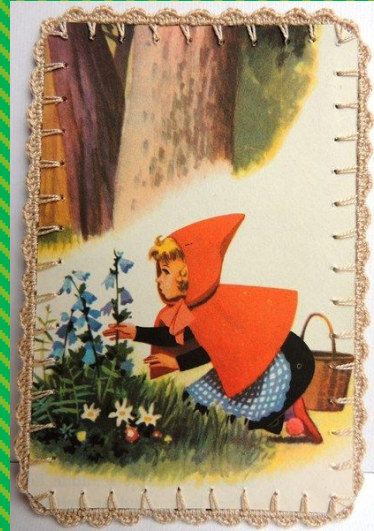
- Focus op wat volgens de wet bestraft (en dus afgekeurd) wordt
- Wordt gevormd door beleidsmakers die op een bepaald moment, al dan niet onder druk van de samenleving, (vb. drukingsgroepen, lobbyisten) vinden dat bepaald gedrag bestraft moet worden.

België		
	Selectie	EU 27
Werkloosheid (ILO-definitie)	5,4	6,7
Consumentenprijsindex (HICP)	-0,2	0,5
Economische groei	-2,4	-2,5
Investeringen in vaste activa	-2,6	0,9
Uitvoer goederen en diensten	-3,0	-2,5
Consumptie huishoudens	-4,8	-3,3
Producentenprijzen	-6,8	-2,6
Consumentenvertrouwen	-10,6	-15,6
Productie industrie	-27,1	-28,4
Producentenvertrouwen	-29,6	-21,5

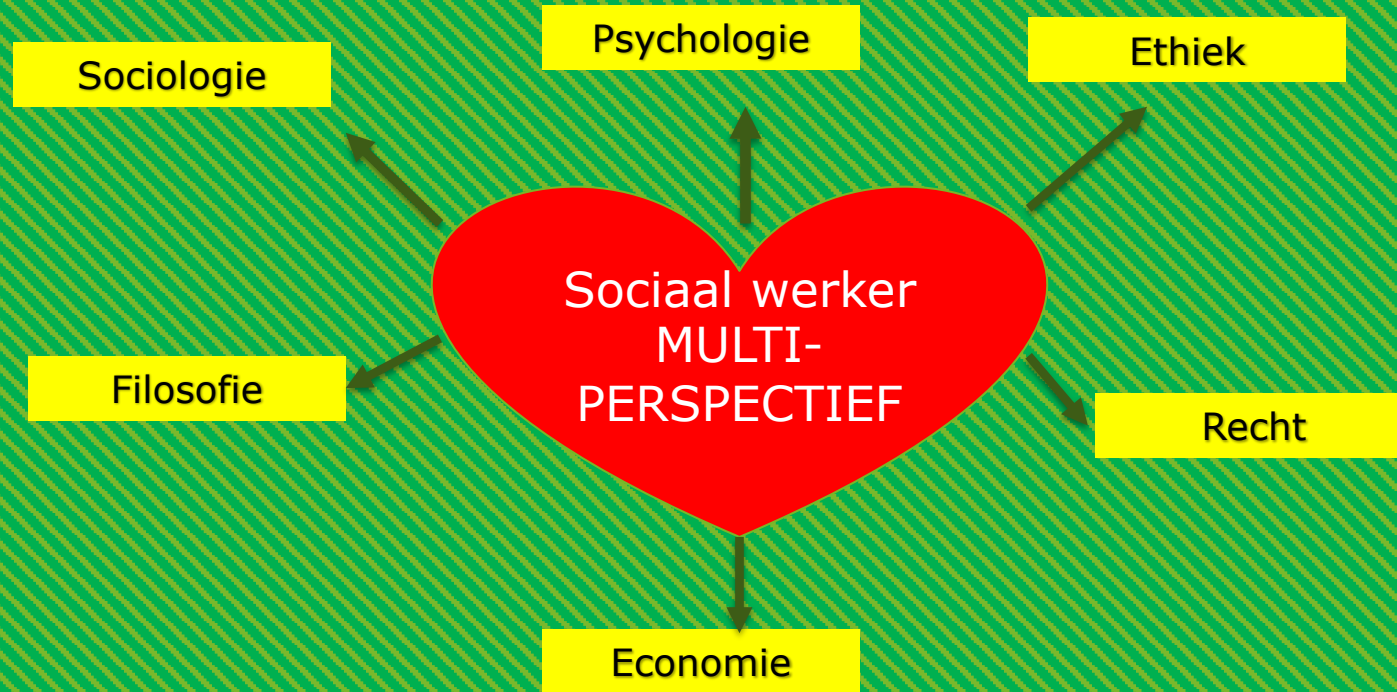

1.3 En hoe kijkt een sociaal werker naar sociale problemen? (1)

Wij plukken uit vele tuinen en bouwen een MULTIPERSPECTIEF op !

1.3 En hoe kijkt een sociaal werker naar sociale problemen? (2)

1.3 En hoe kijkt een sociaal werker naar sociale problemen? (3)

Voorbeeld:

Hoge werkloosheid bij nieuwkomers

Psychologisch perspectief: trauma, heimwee, depressie, aanpassingsmoeilijkheden,...

Sociologisch perspectief: stigma (vreemde familienaam, taal niet machtig, andere kleur)

-> uitsluitingsmechanismen: moeilijke toegang tot huisvesting, onderwijs, arbeid.

Economisch perspectief: kenniseconomie -> kennis en taal = sleutel tot succes.

Rechtenperspectief: werkbereidheid bewijzen, anders sanctie (geen uitkering).

Sociaal werker combineert deze perspectieven.

1.3 En hoe kijkt een sociaal werker naar sociale problemen? (3)

Sociaal werk is een **eclectische** professie

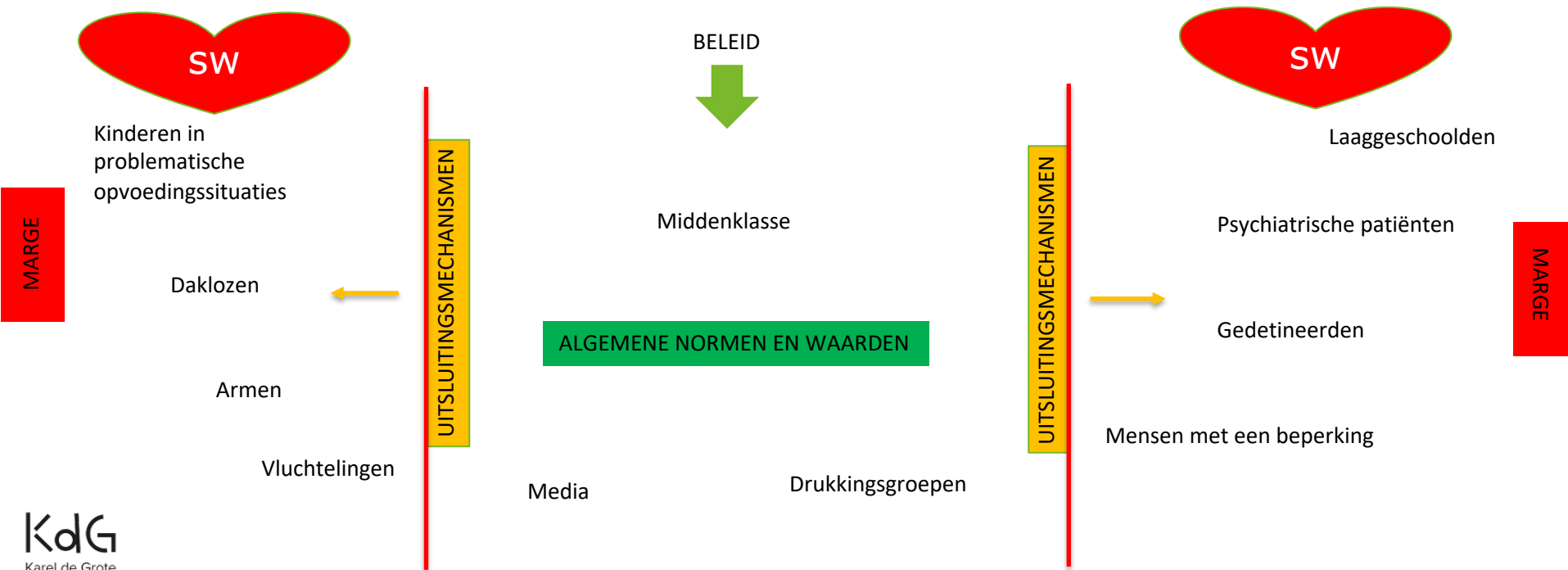
Eclectisch = vanuit verschillende stromingen, benaderingen werken. Zich niet beperken tot één zienswijze.

“Sociaal werkers gebruiken inzichten uit verschillende menswetenschappelijke disciplines en zien ook de verbanden tussen deze wetenschappen en samenleving/beleid. Hun kritische blik maakt dat ze goed kunnen afwegen welke verklaringen en oplossingen mogelijk zijn binnen een bepaalde situatie. Een goed opgeleide sociaal werker kan razendsnel tussen de verschillende ‘brillen’ switchen en combineren om een goede analyse van een sociaal probleem te maken.”

1.3 En hoe kijkt een sociaal werker naar sociale problemen? (3)

En bovendien...

Doelgroepen van SW hebben vaak sociale problemen. Ze bevinden zich vaak in de **marge van de samenleving**.

Opdracht ter verwerking van de leerstof

- 1) Ga op zoek naar een **sociaal probleem** (zoek inspiratie in artikels, bij jezelf, in je omgeving -> Waarin voel jij dat je 'anders' bent? Wie/wat geeft je dat gevoel?) **Omschrijf het probleem in enkele zinnen.**
- 2) **Leg uit waarom** het volgens jou een sociaal probleem is.
- 3) **Maak een analyse** van het probleem vanuit **verschillende perspectieven**.
- 4) Welk perspectief wordt voornamelijk **in de samenleving** gehanteerd?

Je stuurt je **antwoorden naar de persoon die rechts van jou zit**, ten laatste 3 dagen vòòr de volgende les.

Jouw buur bezorgt hier **feedback** op aan jou ten laatste 1 dag vòòr de volgende les.

Indien problemen contacteer je mij.

TIP: Vraag naam en mailadres van je buur!